

# KENDİ İÇİNE DÖNMEK İÇİN ÜÇ ANAHTAR SÖZCÜK

Osho

Neden içeriye gitmiyorsun? Çünkü içeriye gitme ihtiyacını henüz yaratmamışsın. Bir kez ihtiyaç orada olunca, dışarıda olduğu gibi içeride hareket etmek de kolay olur. O ihtiyaç nedir? O ihtiyaç dinle ilgilidir. Orada ihtiyaç olmadığı sürece dindar olamazsın. O ihtiyaç nasıl yaratılır? İnsan hangi süreçle, içeriye gitmeni sağlayan derin bir ihtiyacın farkına varır?

Üç şey hatırlanmalıdır: İlki, ölüm. Unutma, tüm yaşamsal ihtiyaçlar seni dışı gitmeye zorlar. İçeride gitmek istiyorsan temel endişen ölüm olmalıdır; aksi halde içeride gidemezsin. İşte bu yüzden ölümün bilincine derinlemesine varan Buda gibi insanlar içeride gitmeye başlamışlardır. Ancak ölümün farkına vardığında geriye dönüp bakma ihtiyacını yaratırsın.

Yaşam dışarıya bakar. Ölümün farkına varmadığın sürece din senin için anlamsızdır. İşte bu yüzden hayvanların dini yoktur. Onlar canlıdır, insan kadar canlı, hatta daha fazla, ama ölümün bilincinde değildirler, ölümü kavrayamazlar, ölümü göremezler. Başkalarının öldüğünü görürler, ama bu ölümün kendi ölümlerinin işareti olduğunu hayvan zihni algılayamaz.

Hayvan zihni için ölüm hep başkalarının başına gelir. Ve senin için de ölüm yalnızca başkalarının başına gelen bir şeyse, hâlâ hayvan zihninde yaşıyorsun demektir. Ölümün farkında değilsen, henüz insan olmamışsındır. Hayvan ile insan arasındaki temel fark budur... Çünkü hayvan ölümün farkına varamaz, yalnızca insan varabilir. Ölümün farkına varmamışsan henüz insan değilsin ve yalnızca insan içeride gitme ihtiyacını yaratır.

Benim için, insan ölüm farkındalığıdır. Ölümünden korkun demiyorum; o farkındalık değildir. Yalnızca ölümün gittikçe yaklaştığı, onun için hazırlanman gerektiği gerçeğinin farkına var.

Hayatın kendi ihtiyaçları vardır; ölüm kendi ihtiyaçlarını yaratır. İşte bu yüzden daha genç toplumlar dinsizdir... Çünkü genç toplumlar henüz ölüm olgusunun farkında değildir; onlar için merkez bir endişe olmamıştır. Daha yaşlı bir toplum (örneğin, Hindistan, var olan eski toplumlardan biri) ölümün fazlasıyla farkındadır. Bu farkındalık yüzünden, derinlerde, Hindistan dindardır. Bu yüzden ilk şey: Ölümün farkına var. Onun hakkında düşün, ona bak, tefekküre dal. Korkma, gerçekten kaçma. Oradadır ve sen ondan kaçamazsın! Seninle birlikte var olmuştur.

Ölümün seninle birlikte doğmuştur; artık ondan kaçamazsın. Sen onu kendi içinde saklıyorsun... Onun farkına var. Öleceğinin, ölümün kesin olduğunun farkına vardığın anda tüm zihnin farklı bir boyuta bakmaya başlar. O zaman besin beden için temel bir ihtiyaç olur, ama benlik için değil, çünkü besin alsan bile öleceksin. Besin seni ölümden koruyamaz, besin ölümü ancak erteleyebilir. Besin senin ertelemene yardımcı olur. İyi bir sığınak, iyi bir ev bulursan, o seni ölümden koruyamaz. Yalnızca düzgün bir şekilde, rahatça ölmene yardımcı olur. Ve ölüm, rahatça da olsa, rahatsızca da olsa, aynıdır.



Yaşamda zengin ya da fakir olabilirsin, ama ölüm en büyük eşitleyicidir. En büyük komün ölümdedir. Nasıl yaşarsan yaşa, hiçbir fark yaratmaz; ölüm eşit olarak gelir. Yaşamda, eşitlik imkânsızdır; ölümden, eşitsizlik imkânsızdır. Onun farkına var, onu düşün. Ve ölüm yalnızca gelecekte bir yerde kesin değildir: Onun çok uzakta olduğu fikriyle, yine onu düşünmeyi başaramazsın. Zihnin çok küçük bir kapsama alanı vardır; zihnin odağı çok küçüktür. Otuz senenin ötesini düşünemezsin. Otuz sene sonra ölüm olacaktır... Sana hiç ölmeyecekmişin gibi gelir. Otuz sene çok uzundur; mesafe çok uzaktır, sanki ölüm başına gelmeyecek gibidir. Ölümü düşünmek istiyorsan, onun hakkında bir başka gerçeği bil: Bir sonraki an olabilir; bir sonraki an bile mümkündür. Sen cümlemin tamamını duymayı başaramayabilirsin, onu tamamlayamayabilirim. Annemin babası bana, doğduğumda bir astroloğa danıştığını anlatırdı, o günlerin ünlü astrologlarından birine. Astrolog benim kundali'mi, doğum haritamı çıkaracaktı. Ama astrolog incelemiş ve demiş ki: "Bu çocuk yedi sene sonra hayatta kalırsa, ancak o zaman haritayı çıkarırım. Yedi seneden fazla yaşaması imkânsız görünüyor, bu yüzden faydasız. Çocuk yedi sene içinde ölecekse kundali yapmak faydasız; faydası olmaz. Ve ben," demiş astrolog, "kundali faydalı olmayacaksa onu asla yapmam." Bu yüzden yapmamış.

Neyse ki ya da ne yazık ki, hayatta kaldım. Sonra annemin babası astroloğa gitti, ama adam ölmüştü, bu yüzden benim kundalimi yapamadı. Ölmüştü ve ben hep bunu merak ederim. Adam bu çocuğun ölebileceğini fark etmişti, ama kendisinin ölebileceği gerçeğinin farkında değildi. Farkında değildi! Tamamen kayıtsızdı gibi geliyor... Ve o sıradan bir adam değildi. Ama kimse kendi ölümü ile ilgilenmez. Bilerek, sinsice, onunla ilgilenmeyiz, çünkü bu, korku yaratır. Bu yüzden ben hep astroloğun kendi kundalisine hiç bakmamış olabileceğinden kuşkulaniyorum; aksi halde farkına varırdı.

Ölüm bir sonraki an mümkündür, ama zihin buna inanmaz. Ben söylüyorum ve zihnin, "Hayır!" diyor. "Bir sonraki an nasıl mümkün olabilir? O çok uzakta." Ama hile budur. Ertelersen, düşünemezsin. Öyle yakın olmalıdır ki ona odaklanabilesin. Ve ben bir sonraki an mümkündür derken, tam da söylediğimi kastediyorum. Olabilir ve ne zaman olursa olsun, bir sonraki an olacaktır. Ondan hemen önce, neler olacağını anlamamış olacaksın.

Biri ölüyor; bir an önce ölümün bu kadar yakın olduğunu asla düşünemezdi. Daima bir sonraki an olur... Hatırla. Hep böyle olmuştur ve hep böyle olacaktır. Hep bir sonraki an olacaktır. Onu yakına getir ki ona odaklanabilesin ve o odaklanma senin içeri girmene yardım edecektir, yeni bir ihtiyaç yaratılmış olacaktır.

İkinci olarak; yaşamaya devam ediyorsun. Hemen şu anda, yapay anlamlar ve amaçlar uyduruyorsun. Bir anlamı olsa da, olmasa da, asla hayatı bir bütün olarak düşünmüyorsun. Yeni anlamlar yaratıp duruyorsun ve o anlamlarla kendini yaşamaya zorluyorsun. İşte bu yüzden fakir bir adam zengin bir adamdan daha anlamlı bir hayat yaşar... Çünkü fakir adamın elde edecek çok şeyi vardır ve bu, hayatına anlam verir. Gerçekten zenginsen, olası her şeyi sahiptin ve bu dünya artık sana yeni bir şey veremez demektir. Artık hemen, şu an için, bugün için, yaşamana yardımcı olacak bir anlam yaratamazsın. İşte bu yüzden toplum ne kadar zenginse, kültür ne kadar zenginse, o kadar anlamsız gelir. Fakir toplumlar asla anlamsız hissetmez.

Fakir bir adam bir ev edinmekle ilgilenir. Senelerce bunun için çalışır. Hayatının bir anlamı vardır; kazanılması gereken bir şey vardır. Ve evi elde ettiğinde en az birkaç gün mutlu olur, ama daha büyük evler de vardır... Bu yüzden hareket etmeye, şunu ya da bunu yapmaya devam eder, asla hayatını bir bütün olarak düşünmez, asla bir anlamı olup olmadığını düşünmez. Asla hayatı bir bütün olarak kabul etmez.

Her şeye sahip olduğunu düşün... Ev, özlediğin araba ve tüm düşlerin gerçekleşmiş. Ee, şimdi ne olacak? İhtiyaç duyduğun her şeye sahip olduğunu düşün. Şimdi ne olacak? Aniden anlam kaybolur. Bir uçurumun üzerinde duruyorsun; hiçbir şey yapılamaz. Sen anlamsız oldun. Sen zaten anlamsızsın, yalnızca bunun farkında değilsin. Tüm dünyaya sahip olsan bile, sonra ne olacak? Seni ne tatmin edecek?

İskender Hindistan'a geliyormuş ve büyük bir azizle, Diyojen ile karşılaşmış. Diyojen şimdiye dek dünyaya gelmiş; zihni çok işleyen insanlardan biriydi. Mahavira gibi çıplak yaşıyordu; o Grek uygarlığının ve kültürünün Mahavira'sıydı. Diyojen her şeyi bırakmış, her şeyden vazgeçmiş, ama bir şeylerden vazgeçerek bir şey elde edeceğinden değil... O gerçek vazgeçmek değildir. Bir şey elde etmek için bir şeyden vazgeçiyorsan, bu bir alışveriştir. Cennette rezervasyonun olacağını düşünüyorsan ve bu yüzden dünyadan vazgeçiyorsan, bu gerçek vazgeçmek değildir. Tinsel zevkler uğruna bedensel zevklerden vazgeçiyorsan, bu vazgeçmek değildir.

Diyojen her şeyden vazgeçmiş, ama bir şey elde etmek için değil. Sırf, hiçbir şeye sahip olmadığına, bunun bir anlamı olup olmadığını görmek için vazgeçmiş. İnsan hiçbir şeye sahip olmazsa ve o zaman bile insanın bir anlamı, bir amacı, bir yazgısı varsa, o zaman ölümün hiçbir şeyi yok edemeyeceğini, çünkü ölümün yalnızca sahip olunan şeyleri yok edebileceğini ve bedenini onlardan biri olmadığını düşünüyormuş. Her şeyi terk etmiş. Tek bir şeyi varmış: Su içmek için tahta bir çanak. "Bu pek bir şey sayılmaz," diye düşünmüş. Sonra bir gün elleriyle su içen bir çocuk görmüş. Çanağı hemen atmış. Demiş ki: "Bir çocuk elleriyle su içebiliyorsa, ben bir çocuktan daha mı zayıfım?"

İskender fethetmek için, bir dünya imparatorluğu kurmak için Hindistan'a gelirken, biri ona yolunun üzerinde, mola vereceği yerde, onun tam tersi olan büyük bir bilge yaşadığını söylemiş. Ona demişler ki: "Sen büyük bir dünya imparatorluğu kuracaksın; o çanağını bile fırlatıp attı, çünkü onsuz da mutlu olduğuna göre, o yükü neden taşıyorsun? Ve sen diyorsun ki, tüm dünya senin imparatorluğun olmadığı sürece mutlu olmayacaksınız. Bu yüzden o tam zıt kutupta ve onunla tanıştıysan iyi olur.

İskender büyülenmiş. Zıt kutuplar hep büyüler. Zıt olan daima büyüler; derin, cinsel bir cazibesi vardır. Nasıl bir erkek bir kadına, bir kadın bir erkeğe cezbediliyorsa, zıtlar arasında da aynı çekim vardır. İskender Diyojen'i görmezden gelememiş, ama onun için Diyojen'e gitmek iyi değilmiş ve Diyojen'in ona gelmesi de imkânsızmış... Çözüm yokmuş.

Diyojen'e haber gönderilmiş. Çok, pek çok haberci ona gidip, "Büyük İskender bu taraftan geçiyor. Onunla tanışman iyi olur," demiş. O demiş ki: "Büyük İskender mi? Sana bunu kim söyledi! Herhalde kendisi söylemiştir. Bu yüzden git, Büyük İskender'ine söyle, onun bana verecek hiçbir şeyi yok ve benimle tanışmasına da gerek yok... Ve ben çok küçük bir

adamım." Şöyle dermiş, "Gerçekten de, köpeğin tekiyim, insan değil... Yalnızca bir köpek, bu yüzden gerek yok. Bu köpekle tanışmak onun vakarına yakışmaz."

Sonra İskender'in gelmesi gerekmiş. Diyojen'in şöyle dediği anlatılır: "Tüm dünyayı kazanacağını duydum, bu yüzden düşündüm, gözlerimi kapayıp düşündüm, 'Tamam! Ben tüm dünyayı kazansam, sonra ne olacak?' Benim sorunum hep bu oldu: Tüm dünyayı kazansam, sonra ne olacak?" Bunu işittikten sonra İskender'in çok hüznüldüğü söylenir. "Sonra ne olacak?" demiş Diyojen'e. Böyle şeyler söyleme. Beni çok üzürsün."

Diyojen demiş ki: "Ama tüm dünyayı kazandığında çok hüznüleneceksin. Ben ne yapabilirim ki? Ben yalnızca hayal ediyorum ve bunun faydasız olduğu sonucuna vardım. Sen intihar gibi bir çabaya girişmişsin. Tüm dünyayı kazanmaya çalışıyorsun... Ee, sonra ne olacak? Başarılı olursan, sonra ne olacak?"

İskender Diyojen'in yanından çok huzursuz, alt üst olmuş, üzgün dönmüş. Yoldaşlarına demiş ki: "Bu adam çok tehlikeli. Düşlerimi paramparça etti." Ve bunu asla unutmamış, Diyojen'i asla affetmemiş. Öldüğü gün onu yine hatırlamış ve demiş ki: "Belki de o adam haklıydı: Sonra ne olacak?"

Bu yüzden, daima hatırlanması gereken bir sonraki şey: Ne yapıyor olursan ol, ne başarıyor olursan ol, şunu sormayı unutma: "Başarılı olursam, sonra ne olacak?" Bunun anlamı var mı, yoksa sırf bilmek, çevrende yapmaya değer bir şey yapıyor musun hissinin yaratmak için kendinin verdiği yapay bir anlamı mı var?.. Ve bunca zaman aslında hayatını ve enerjini boşa harcıyorsun, yapmaya değer bir şey yapmıyorsun! Olmaya değer yalnızca bir şey var: Hiçbir şeye sahip olmadan, hiçbir bağımlılık olmadan mutlu olabiliyor musun? Yalnız başına, tamamen yalnızken mutlu olabiliyor musun? Mutluluğun için hiçbir şeye ihtiyaç yoksa, ancak o zaman mutlu olursun; aksi halde acı içinde olursun, daima acı içinde.

Bağımlılık acıdır ve mallara bağımlı olanlar, bilgi birikimine bağımlı olanlar, şuna ya da buna bağımlı olanlar hep kendi acılarının gittikçe fazlaşmasına yardım ederler. Bu yüzden hatırlanması gereken bir sonraki nokta, bir anlamın olup olmadığıdır. Anlamsızca süzülüyor musun? Varoluşunun anlamının şu ya da bu olduğuna inanmayı mı tercih ediyorsun?

Bir adam bana gelip dururdu. Oğlu koleje girerse, bunun yeterli olacağını ve çok mutlu olacağını söylerdi. Fakir bir adamdı, sıradan bir memur ve tek düşü buydu, oğlunun koleje girmesi. Sonra oğlu koleje girdi. Oğlu şimdi bir orman memuru. Birkaç ay önce oğlu geldi ve dedi ki: "Ayda yalnızca altı yüz rupi alıyorum. İki çocuğum var ve tek düşüm onların iyi bir eğitim alması; o kadar. Çok çalışıyorum. Onların iyi eğitim görmesi, çocuklarımdan birini eğitim için yurtdışına gönderebilmek, istediğim tek şey bu."

Babası artık yok; öldü. Hayatının anlamı, amacı buydu... Oğlunun eğitim görmesi ve iyi bir yere gelmesi. Şimdi oğlu iyi bir yerde ve şimdi oğlunun da aynı amacı var: Çocuklarının eğitim görmesine ve iyi yerlere gelmelerine yardımcı olmak. Ve o da ölecek ve çocukları da aynı saçmalıkları yapmaya devam edecek.

Bütün bunların anlamı ne? Ne yapıyorsun sen? Yalnızca zaman mı harcıyorsun? Hayatı yok mu ediyorsun? Yoksa seni mutlu edeceğini söylediğin gerçek bir anlam var mı? Seni içe döndürecek ikinci düşünce budur.

Ve üçüncü olarak, insan unuttur durur. Sen de bir şeyleri unuttur durursun. Dün öfkeliydin ve pişman oldun. Şimdi unuttun ve aynı uyarı yine verilse, yine öfkelenirsin. Tüm hayatın boyunca böyle oldu: Aynı şeylerden tekrar tekrar pişman oldun.

Hayatı boyunca öğrenen bir adam bulmanın çok sıradışı olduğu söylenir... Çok nadirdir. Gerçekten de, kimse öğrenmez. Öğrenirsen, o zaman aynı hatayı iki kez yapmazsın. Ama sen aynı şeyi tekrar tekrar yapıyorsun. Aslında, ne kadar çok yaparsan, aynı şeyi yapmaya o kadar eğilimli oluyorsun. Tekrar tekrar öfkeleniyorsun ve tekrar tekrar pişman oluyorsun ve hiçbir şey öğrenmiyorsun. Uyarı verilince, öfkeleneceksin ve aynı deliliği yapacaksın ve sonra yine pişman olacaksın... Bu da onun bir parçası. Ve sonra yine uyarılmaya ve öfkelenmeye hazır olacaksın.

Üçüncü şey: İçeri dönmek istiyorsan, öğren! Her ne yapıyorsan, ondan ders al. Özünü al. Arkana dönüp, hayatınla, enerjinle, zamanınla ne yaptığına bak. Aynı hatalar, aynı aptallıklar, aynı budalalıklar, tekrar tekrar.

Yani bir çember üzerinde ilerliyorsun. Bununla beraber, çemberi senin hareket ettirdiğin söylenemez; tersine, çember seni hareket ettiriyor. Mekanik olarak gidip duruyorsun. İşte bu yüzden Hindistan'da dünyaya *sansara* deriz. Sansara ilerleyen çember demektir ve sen onun bir çubuğuna tutunmuşsun ve ilerlemeye devam ediyorsun.

Bu çember hakkında, bu kısır döngü, bu sansara hakkında bir şeyler öğrenmediğin sürece, onun hakkında bir şeyler öğrenmediğin sürece, çubuğu bırakıp çemberden dışarı atlayamayacaksın. Bu yüzden üç sözcük, üç anahtar sözcük:

Ölüm: Onu daimi bir tefekkür yap.

Anlam: Onu hayatında aramaya devam et.

Öğrenme: Hayatından ders al, çünkü başka öğrenme yoktur. Yazmalar sana hiçbir şey veremez.

Hayatın sana bir şey veremezse, onu sana hiçbir şey veremez. Kendi hayatından ders al, onunla karar ver. Kendine ne yapıyordun? Bir çemberdeysen, ondan dışarı atla. Ama bir çemberde olduğunu bilmek için, anlayışın ve öğrenmenin derinliklerine inmen gerekir. Bu üç şey içeri dönmene yardımcı olur.

Osho, *Sırlar Kitabı*, Meditasyon Sanatı, Omega Yayınları